

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

BADK.DPK.133.67.2018 MR
P9-34/18

Warszawa, dnia 22 sierpnia 2018 r.

Nr: 33057	Data wpływu petycji 22 czerwca 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 20 sierpnia 2018 r.

WYELIMINOWANIE NIEAKTUALNYCH POJĘĆ

TEMAT

OPLATY W SPRAWACH KARNYCH,
W USTAWACH O POLICJI I O PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą wyeliminowania nieaktualnych pojęć z ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych, ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Autor petycji podnosi, że celem zaproponowanych zmian jest poprawa treści zapisów ustawy o opłatach w sprawach karnych, ustawy o Policji oraz ustawy o Państwowej Straży Pożarnej poprzez uwzględnienie w ich treści pojęć ujętych w Kodeksie karnym z 1997 r.

Wymienione ustawy w obecnym brzmieniu posługują się nieaktualnymi pojęciami „kara zasadnicza”, „kara dodatkowa” i „przestępstwo popełnione z niskich pobudek”, w sytuacji gdy obowiązujący Kodeks karny wymienia kary, środki karne i przestępstwa popełnione z motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 ze zm.) w **art. 32** wymienia, że karami są: grzywna, ograniczenie wolności, pozbawienie wolności, 25 lat pozbawienia wolności oraz dożywotnie pozbawienie wolności.

Zgodnie z **art. 39** środkami karnymi są:

- 1) pozbawienie praw publicznych;
- 2) zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej;
- 3) zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi;
- 4) zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu;
- 5) zakaz wstępu na imprezę masową;
- 6) zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych;
- 7) nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym;
- 8) zakaz prowadzenia pojazdów;
- 9) świadczenie pieniężne;
- 10) podanie wyroku do publicznej wiadomości.

Pozbawienie praw publicznych, zgodnie z **art. 40 § 1 k.k.** obejmuje utratę czynnego i biernego prawa wyborczego do organu władzy publicznej, organu samorządu zawodowego lub gospodarczego, utratę prawa do udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz do pełnienia funkcji w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego lub zawodowego, jak również utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowego; pozbawienie praw publicznych obejmuje ponadto utratę orderów, odznaczeń i tytułów honorowych oraz utratę zdolności do ich uzyskania w okresie trwania pozbawienia praw.

Sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie (§ 2).

Ustawa z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) w **art. 8** stanowi, że w razie nieuwzględnienia apelacji wniesionej na korzyść oskarżonego, zwróconej przeciwko rozstrzygnięciu o winie lub karze zasadniczej, sąd wymierza za postępowanie odwoławcze opłatę w wysokości należnej za pierwszą instancję, przy czym opłatę wymierza się od tej kary, przeciwko której była zwrócona apelacja oskarżonego.

W razie obniżenia lub podwyższenia wymiaru kary zasadniczej, w myśl **art. 10** ustawy, zmiany jej rodzaju albo skazania dopiero przez sąd odwoławczy, sąd ten wymierza za obie instancje jedną opłatę według kary przez siebie orzeczonej (ust. 1). Przepisy ust. 1 i art 8 stosuje się odpowiednio w razie zmiany jednej z zaskarżonych kar zasadniczych (ust. 2).

Zgodnie z **art. 11** ustawy, jeżeli apelacja oskarżonego nie jest zwrócona przeciwko rozstrzygnięciu o winie albo o karze zasadniczej, w razie jej nieuwzględnienia, sąd wymierza za postępowanie odwoławcze opłatę w wysokości 30 zł.

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067 ze zm.) w **art. 47** ust. 1 wprowadza korpusy Policji i stopnie policyjne w następującym porządku:

- 1) w korpusie generałów Policji: generalny inspektor Policji i nadinspektor Policji;
- 2) w korpusie oficerów starszych Policji: inspektor Policji, młodszy inspektor Policji i podinspektor Policji;
- 3) w korpusie oficerów młodszych Policji: nadkomisarz Policji, komisarz Policji i podkomisarz Policji;
- 4) w korpusie aspirantów Policji: aspirant sztabowy Policji, starszy aspirant

Policji, aspirant Policji i młodszy aspirant Policji;

5) w korpusie podoficerów Policji: sierżant sztabowy Policji, starszy sierżant Policji i sierżant Policji;

6) w korpusie szeregowych Policji: starszy posterunkowy i posterunkowy.

W myśl **art. 53** ustawy, stopnie policyjne są dożywotnie.

Policjanci zwolnieni ze służby mogą używać posiadanych stopni z dodaniem określenia „w stanie spoczynku” (ust. 2). Utrata stopnia policyjnego następuje w razie: utraty obywatelstwa polskiego lub skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych albo skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione z niskich pobudek (ust. 3).

Zgodnie z brzmieniem **art. 55** ustawy, policjantowi przywraca się stopień w razie uchylecia:

- 1) prawomocnego skazania na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych lub
- 2) prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione z niskich pobudek albo
- 3) decyzji, na podstawie której nastąpiło pozbawienie stopnia, albo
- 4) kary dyscyplinarnej obniżenia stopnia.

Decyzję o przywróceniu stopnia oficerskiego podejmuje Komendant Główny Policji.

W pozostałych przypadkach decyzję o przywróceniu stopnia podejmuje przełożony właściwy do mianowania na ten stopień (ust. 2).

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1204 ze zm.) w **art. 50** wprowadza korpusy i stopnie w Państwowej Straży Pożarnej w następującym porządku:

- 1) w korpusie szeregowych straży pożarnej: strażak, starszy strażak;
- 2) w korpusie podoficerów straży pożarnej: sekcyjny, starszy sekcyjny, młodszy ogniomistrz, ogniomistrz, starszy ogniomistrz;
- 3) w korpusie aspirantów straży pożarnej: młodszy aspirant, aspirant, starszy aspirant, aspirant sztabowy;
- 4) w korpusie oficerów straży pożarnej: młodszy kapitan, kapitan, kapitan, młodszy brygadier, brygadier, starszy brygadier, nadbrygadier, generał brygadier.

Zgodnie z **art. 55** ustawy, stopnie podoficerów, aspirantów i oficerów straży pożarnej są dożywotnie (ust. 1). Strażacy zwolnieni ze służby mogą używać posiadanych stopni z dodaniem określenia „w stanie spoczynku” (ust. 2).

Utrata stopnia następuje w razie: utraty obywatelstwa polskiego, skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych, wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby.

Strażakowi przywraca się stopień – zgodnie z **art. 56** ustawy – w razie uchylecia:

- 1) prawomocnego skazania na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych;
- 2) kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby lub obniżenia stopnia.

INFORMACJE DODATKOWE:

W kodeksie karnym z 1932 r. występował podział na kary zasadnicze oraz dodatkowe. Katalog kar dodatkowych prezentował się w sposób następujący: utrata praw publicznych, utrata obywatelskich praw honorowych, utrata prawa wykonywania zawodu, utrata praw rodzicielskich lub opiekuńczych, przepadek przedmiotów i narzędzi, ogłoszenie wyroku w pismach. Regulacja kodeksowa z 1969 r. utrzymała w mocy podział na kary zasadnicze oraz kary dodatkowe.

W obowiązującym Kodeksie karnym z 1997 r. występujące uprzednio kary dodatkowe zastąpiono nazwą środki karne oraz rozbudowano ich katalog.

OPRACOWAŁA

Monika Ruszczyk

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz